

Oudheidkundige opgravingen bij boerderij De Romein (2)

In de twee voorafgaande uitgaven van de Toren, is ingegaan op de rijke geschiedenis van boerderij de Romein en van het erf, waar oudheidkundige opgravingen hebben plaatsgevonden. Dat is gebeurd in 1929 en in 1967, toen het erf werd geëgaliseerd.

Via een artikel in Brabants Heem is wat meer informatie achterhaald over deze opgravingen. Hieronder volgen enigepassages uit dit artikel, geschreven door de heer G. Beex, destijds als archeoloog actief in Noord-Brabant.

Op 27 oktober 1966 werd ik door Prof. Bogaers opgebeld over plannen, die hem via de gemeentesecretaris van Cuijk ter ore waren gekomen, om een in grachten gelegen terrein te Groot-Linden te egaliseren. Deze grachten staan op de topografische kaarten duidelijk aangegeven (zie bijv. kad. kaart uit 1832 in Dl. I sub IV u). Deze grachten lagen nl. 250 m. ten oosten van de kerk van Gr. Linden.

De plaats was interessant, omdat ongeveer 60 m. van de N.W.-hoek der grachten in 1929 enige laat-romeinse graven waren ontdekt tijdens het uitgraven van een beukenhaag. De boerderij bij dit grafveld, thans bewoond door de wed. Bardoel-Tax, draagt sinds die tijd de naam „De Romein“/voorheen “De Oosterhof”.

Na deze romeinse vondsten werd het terrein op 6 september 1929 bezocht door Dr. F. C. Bursch namens het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden. Hij tekende hierbij aan, dat er enige gave laat-romeinse kruiken en een terranigra urn met verbrande beenderen waren gevonden. De vondsten bleven in het bezit van de eigenaar de heer Bardoel en zijn later tussen zijn thans verspreid wonende kinderen verdeeld. De wed. Bardoel-Tax heeft thans nog twee stuks hiervan in haar bezit.

Betreffende de vindplaats De Romein is er behalve bovengenoemde aantekening van Bursch ook nog iets te vinden in het jaarverslag in de Handelingen van het Prov. Genootschap waar vermeld staat, dat van Pastoor Dr. Xavier Smits ten geschenke is ontvangen: een koperen munt van Keizer Domitianus (81-96 na Chr.) en een stuk vaatwerk met het stempel van de pottenbakker Petrullus, in 1929 gevonden te Gr. Linden op het domein van de heer Bardoel. Dr. Bursch had tijdens zijn inspectie ook het in grachten gelegen perceel opgemerkt, dat vlak naast de vindplaats was gelegen. Hij had op het terrein enige bakstenen, zogenaamde „reuzenmoppen" gevonden, waaruit hij de gevolgtrekking maakte, dat hier een Middeleeuws gebouw moest hebben gestaan. Op 28 oktober bezocht ik met de gemeentesecretaris van Cuijk het terrein. Ter plaatse trof ik ook de heer (Herman) Martens uit Gr. Linden, die veel belangstelling had voor de geschiedenis van de streek en reeds heel wat historische gegevens over dit gebied had verzameld.

Gegevens over dit in grachten gelegen middeleeuws gebouw was hij echter nooit tegen gekomen. Hij had zich hierover ook in verbinding gesteld met de streekarchivaris, maar ook deze had hem hierover geen opheldering kunnen verschaffen.

Bij aankomst op het terrein bleek van oost naar west dwars over het perceel een 10 meter brede strook te zijn uitgegraven. Hierbij was de noordelijke fundering van een gebouw bloot komen liggen. De muur, die boven de fundering nog enige decimeters intact was, bleek inderdaad uit „reuzenmoppen" te bestaan. Onder deze muur, die een dikte had van 95 cm., bevond zich de fundering, welke bestond uit mergelblokken met een afmeting van: 34 x 23 x 19 cm.

Gezien de nabijheid van de Romeinse graven, dacht ik even aan de mogelijkheid, dat de bakstenen muren waren opgetrokken boven een reeds vroeger bestaande fundering uit de Romeinse tijd. Dit bleek echter niet het geval, want plaatselijk was onder de mergelblokken een vlij laag van reuzenmoppen aangebracht. Ook waren de mergelblokken niet afkomstig van afbraak van een ouder gebouw, dat elders zou hebben gestaan, want in dat geval zouden de blokken allicht resten van kalkspecie hebben vertoond. Integendeel de blokken zagen er zó gaaf en nieuw uit, alsof ze pas onlangs daar waren neer gelegd. Mergelblokken en bakstenen zijn dus gelijktijdig verwerkt. De noordelijke muur was bijna 20 meter lang en vertoonde aan de beide uiteinden de aanzet van de naar het zuiden lopende zijmuren.....Daar een systematisch onderzoek van het gebouw niet mogelijk was, moest ik volstaan met het verrichten van waarnemingen tijdens de verdere egalisatie van het terrein, die gedurende de volgende maanden met tussenpozen plaats had. Omdat deze egalisatie gebeurde met 2 zware bulldozers, kwam er niet veel terecht van een nauwkeurig onderzoek.

Van het verloop van de overige binnenmuren, die ook tevoren alle waren uitgebroken, kon praktisch niets worden opgetekend.... Scherven uit de puinsleuven, die na het verwijderen van stenen en mergelblokken weer werden gedicht, leverden een globale datering op van de tijd, waarin dit gebeurde. Dit moet hebben plaats gehad kort na het jaar 1600. Een datering van het ontstaan van het gebouw zou verkregen kunnen worden door het oudste schervenmateriaal uit te zoeken, dat op de bodem der grachten is terecht gekomen. Door de hoge waterstand was dit echter niet mogelijk. Een andere dateringsmogelijkheid ligt misschien in de afmetingen der bakstenen door vergelijking met dateerbare gebouwen in de omgeving. Ook is het mogelijk, dat er nog eens historische gegevens over dit gebouw opduiken. Op oude kaarten staat het met grachten omgeven terrein wel steeds aangegeven, maar nergens kon ik een naam of andere aanduiding vinden.

De waarnemingen van de archeoloog geven de nodige hints richting een versterkt huis (burcht), welke op deze locatie moet hebben gestaan.